

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kunta- ja alueministerin ja Sosiaali- ja terveysministerin tiedotustilaisuus soten yksikkökustannuksista

13.12.2024 klo 9-10

Tilaisuuden ohjelma

- Tilaisuuden avaus
 - Thomas Sund, viestintäpäällikkö, VM
- Ministerien puheenvuorot
 - Alue- ja kuntaministeri Anna-Kaisa Ikonen
 - Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso
- Yksikkökustannusten kehittämishankkeen puheenvuoro
 - Hankepäällikkö Hanna Nevala, VM
 - Neuvotteleva virkamies Petra Kokko, STM
- Pohjois-Pohjanmaan näkemykset
 - Strategia- ja talousjohtaja Anu Vuorinen, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Yksikkö- kustannus- laskennan tarkoitus

Kunta- ja alueministeri
Anna-Kaisa Ikonen

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

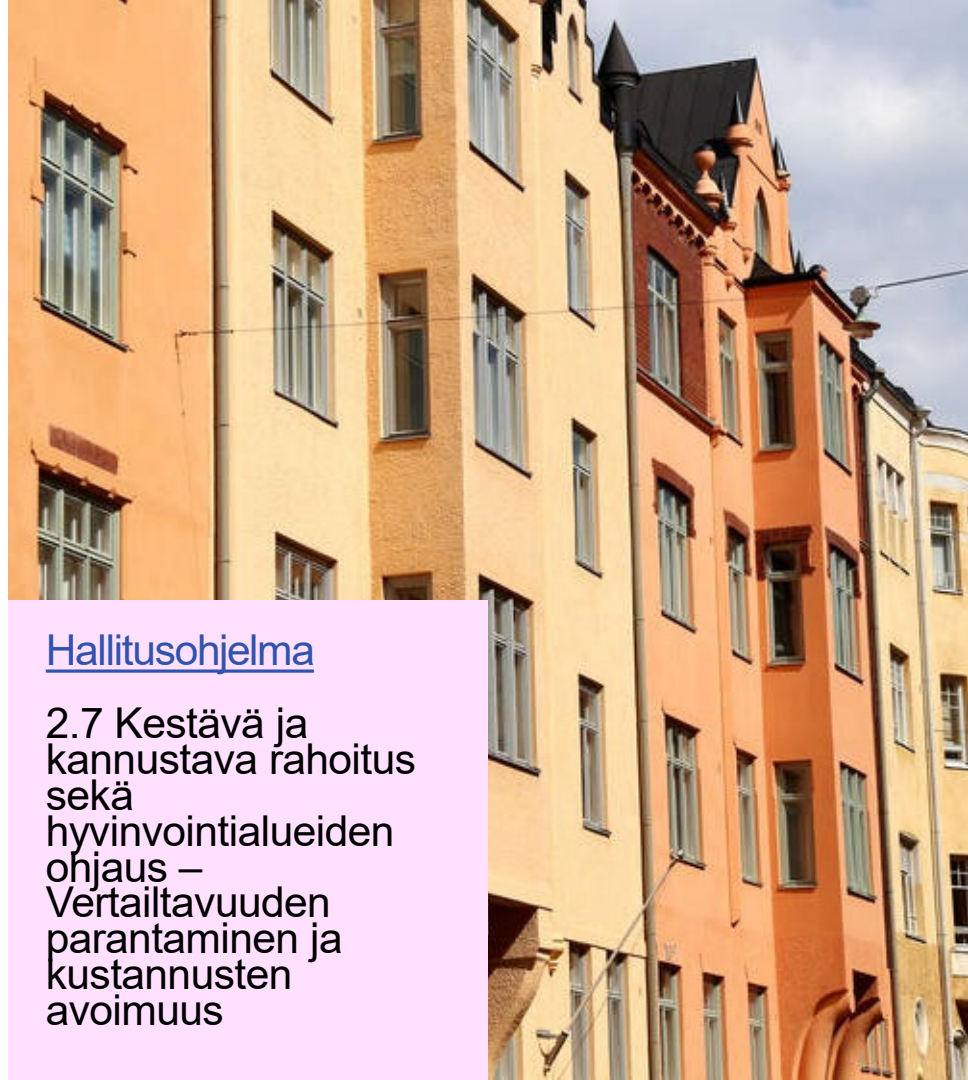
Tavoitteena vertailtavuus ja kustannusvaikuttavuus

Yksikkökustannus tarkoittaa yhden suoritteen laskennallisia kustannuksia – esimerkiksi paljonko maksaa yksi vuorokausi ikäihmisten hoivaa

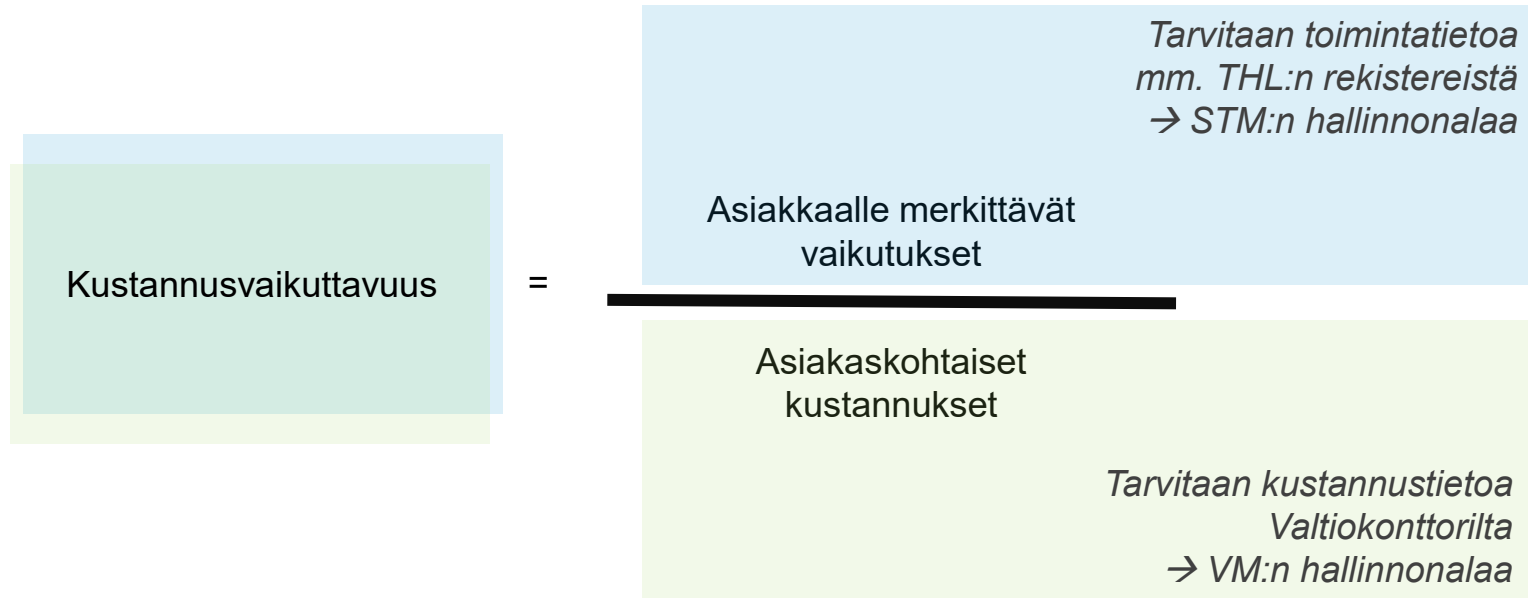
- ”Sosiaali- ja terveyspalvelujen yksikkökustannukset on asteittain julkaistava alkaen vuodesta 2025.”
- ”Yksikkökustannusten avoimuudella edistetään sitä, että kustannusvaikuttavuudeltaan parhaat toimintamallit tulevat käyttöön kaikilla alueilla.”
- Yksikkökustannuslaskenta on tiedolla johtamisen kannalta välttämätöntä, jotta voidaan kuvata palvelujen käyttöä ja analysoida näiden tuottamiseen käytettyjä resursseja yhtäaikaisesti.

Hallitusohjelma

2.7 Kestävä ja kannustava rahoitus sekä hyvinvointialueiden ohjaus –
Vertailtavuuden parantaminen ja kustannusten avoimuus

Yksikkökustannukset ovat askel kohti kustannusvaikuttavuustietoa

Yksikkökustannustiedon hyödyntäminen

Valtionohjauksen toteuttaminen

Vaikuttavuusperusteinen tiedolla ohjaus, hyvinvointialueiden vertaisarviointi, analyysit hyvinvointialueiden toiminnasta, taloudesta ja kustannusvaikuttavuudesta

Hyvinvointialueiden tiedolla johtaminen

Vertaisarviointi, budjetointi, kustannusvaikuttavuuden kehittämien ja toimivien käytänteiden tunnistaminen ja levittäminen

Tutkimus, kehittäminen ja taloudellinen arviointi

Yksikkökustannusten käyttäminen taloudellisessa arvioinnissa, sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvässä tutkimuksessa sekä terveystalous-selvityksissä

Edistämme kustannusvaikuttavimpien toimintamallien hyödyntämistä

- Yksikkökustannustietojen tuottaminen on välttämätöntä, jotta voidaan kuvata palvelujen käyttöä ja analysoida näiden tuottamiseen käytettyjä resursseja yhtäaikaisesti.
- Tarkoituksena on mahdollistaa hyvinvointialueiden välinen vertaiskehittäminen ja kustannustehokkaiden toimintatapojen tunnistaminen
- Hyvinvointialueet tarvitsevat tietoa eri palveluiden kustannuksista päätöksenteon tueksi: tiedon avulla voidaan tehdä aiempaa tarkempaa budjetointia, tunnistaa toimivat käytänteet ja toteuttaa hyvinvointialueen sisäistä vertaiskehittämistä.
- Kannustamme hyvinvointialueita käyttämään tietoja myös alueiden väliseen vertaiskehittämiseen. Vertaiskehittämisen avulla voidaan tunnistaa, mistä tekijöistä alueiden väliset erot yksikkökustannuksista johtuvat. Tavoitteena on päästä kiinni tuottavuuseroihin ja levittää parhaita toimintamalleja alueiden välillä.

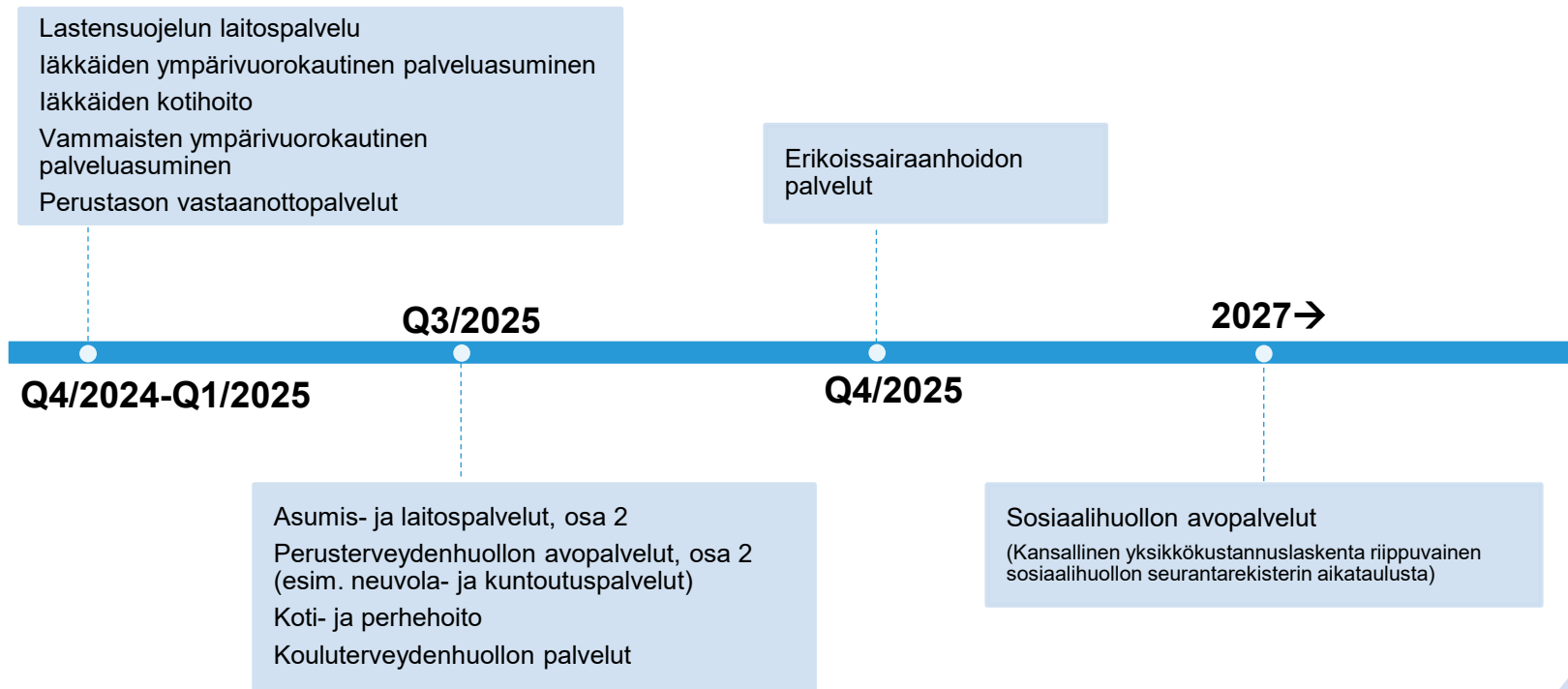
Kehitämme menetelmiä tuotantotapojen vertaamiseen

- Yksityisen ja julkisen tuottajan yksikkökustannukset eivät ole suoraan vertailukelpoisia, mutta vertailu on tarkoitus mahdollistaa
- Hyvinvointialueilla on monia lakisääteisiä velvoitteita (mm. järjestämisvelvoite), joiden täyttäminen aiheuttaa kustannuksia = **järjestämisen kustannukset**
- Haluamme tukea alueita tuotantotapa-analyyysien toteuttamisessa:
 - Tänäpä julkaisu [Selvitys sosiaali- ja terveysten palveluiden järjestämisen kustannuksista](#)
 - Jatkossa kehitämme yhdessä alueiden kanssa järjestämisen kustannusten laskentamalleja

Järjestämisen
kustannusten
selvitystyö on
käynnistynyt
hankkeen
yhteydessä

Ensimmäiset tiedot ovat valmistuneet

Yksikkö- kustannus- laskennan tausta ja tulokset

Sosiaali- ja terveysministeri
Kaisa Juuso

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Yksikkökustannustiedon kehittyminen

Terveys- ja sosiaalihuollon yksikkökustannukset Suomessa –raportti on ollut pitkään ainut kansallinen yksikkökustannustieto

Ensimmäiset kansalliset yksikkökustannukset viidestä sote-palvelusta laatuarkistetuilla aineistolla ja ohjeistus hyvinvointialueille

2020

2000

2025

Vuonna 2020 aloitettiin kehittämään toiminnan ja talouden yhdistettyä tietokantaa (TAHTO-rekisteri), joka mahdollistaa kansallisen kustannuslaskennan toteuttamisen. Ensimmäiset pilottilaskennat 2022.

Julkaistavat yksikkökustannukset

- **Järjestämisvastuun mukainen yksikkökustannus** kuvaa hyvinvointialueen oman alueensa asukkaille järjestämien palveluiden yksikkökustannuksia.
- Yksikkökustannus sisältää hyvinvointialueen oman palvelutuotannon ja ostopalvelujen kustannukset sekä tukipalvelut.
- Kustannukset sisältävät myös järjestämisen kustannukset.
- Kansallinen yksikkökustannus (keskiarvo) sisältää niiden hyvinvointialueiden yksikkökustannukset, joiden osalta validoinnin jälkeen voitiin varmistua laskennan lähtöaineistojen luotettavuudesta
- Tiedot julkaistaan [THL:n internetsivuilla](#)

Yksikkökustannuksia julkaistaan kansallisina keskiarvoina – aluekohtaiset tiedot toimitetaan alueille alkuvuodesta

Palveluluokka	Keskiarvo	N (alueiden määrä)
lääkäiden ympärivuorokautinen palveluasuminen	184 eur / hoitovuorokausi	8 aluetta
Vammaisten ympärivuorokautinen palveluasuminen	210 eur / hoitovuorokausi	7 aluetta
lääkäiden kotihoito	käynti tai asiakaskontakti: Lähihoitaja, 1-20 min: 31 eur Sairaanhoitaja, 1-20 min: 35 eur	6 aluetta
Perustason vastaanotto	käynti tai asiakaskontakti: Lääkäri, 1-20 min: 111 eur Sairaanhoitaja, 1-20 min: 45 eur	6 aluetta
Lastensuojelun laitospalvelu	389 eur / hoitovuorokausi	3 aluetta

Yksikkö- kustannusten kehittämishanke vuonna 2024

Hanna Nevala, VM
Petra Kokko, STM

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Yksikkökustannuksilla vertailukelpoista tietoa hyvinvointialueista

- Tietoa hyvinvointialueiden toiminnasta ja taloudesta:
 - Yksikkökustannuslaskennan toteutus kansallisista rekisteriaineistoista
 - Aineistojen laadun tarkistus ja arviointi (validointi)
 - Hyvinvointialueiden yksikkökustannuslaskennan verkosto käynnistynyt syksyllä 2024
 - Kehitetään yhtenäisiä laskennan periaatteita ja hyvinvointialueille annettavia ohjeita

Yksikkökustannusten taustalla monia tekijöitä

- Hyvinvointialueittain laskettujen yksikkökustannusten välillä on eroja.
- Tuottavuuserojen lisäksi eroja aiheuttavat mm. seuraavat tekijät:
 - Alueen väestörakenne ja väestöön liittyvät tekijät (esim. sairastavuus)
 - Hyvinvointialueiden erilaiset organisaatorakenteet ja sisäisen laskennan käytänteet
 - Palvelurakenne ja hyvinvointialueen tapa organisoida palvelutuotanto (esim. tiimimalli)
 - **Rekisteriaineistojen laatu ja kattavuus**

Aineiston laadun vaikutus yksikkökustannuksiin	Validoimattomat tulokset			
	keskiarvo	minimi	maksimi	Vaihteluvälin pituus
Palvelu x, järjestämisvastuun mukainen yksikkökustannus	250 eur	10 eur	754 eur	744 eur

Hankkeen jatkotoimet

- Yksikkökustannusten kansallista laskentaa ja aineiston validointia jatketaan uusien palveluiden osalta
- Teknisesti kehitystyötä jatketaan laskennan automatisoinnilla
- Kansallisen laskennan menetelmäkuvaus ja hyvinvointialueiden yksikkökustannuslaskennan opas:
 - Lähetetään hyvinvointialueille kommentoitavaksi 01/2025. Julkaistaan Q1/2025
 - Päivitetään hankkeen edetessä uusien palveluluokkien osalta
- Hyvinvointialueiden yksikkökustannuslaskennan verkosto kehittää yhdenmukaisia laskennan periaatteita ja menetelmiä

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Hyvinvointialueen puheenvuoro

Anu Vuorinen, strategia- ja talousjohtaja
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

Kommenttipuheenvuoro

1. Kansallisessa työssä on tärkeää edetä tietosisältöihin liittyvistä epävarmuustekijöistä huolimatta.
2. Yksikkökustannukset täydentävät järjestäjän laajaa näkökulmaa järjestämistavan valintaan liittyen.
3. Uudistuvien palvelujen näkökulma huomioon – ”sitä saadaan, mitä mitataan”.
4. Alueiden erityispiirteiden vaikutusten huomiointi yksikkökustannusten laskennassa ja alueiden vertailussa on tarpeen.
5. Yksikkökustannustiedon hyödyntäminen julkisen ja yksityisen sektorin yhteisenä tavoitteena. Tarvitaan myös vertailukelpoista tietoa järjestämisen kustannuksista.
6. Eri tarkoituksiin soveltuvien laskentamallien tunnistaminen ja hyödyntäminen on olennaista.

Kiitokset!

Anu Vuorinen

Strategia- ja talousjohtaja

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

anu.vuorinen@pohde.fi

044 365 5473

Kiitos.

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET